

Bonnie i Clyde, budynki mieszkalne w Krakowie.

Znak architektoniczny

Bonnie and Clyde. Housing buildings in Cracow.

Architectural signs

Architekt, stając przed tematem projektowym określonym użytecznością, sprecyzowanymi powierzchniami i kubaturami, także charakterem lokalizacji, czuje niepewność: od czego zacząć? Reguły gry o kształt przestrzeni są nieokreślone, a priori wolno wszystko.

Miejsce w Krakowie, w rejonie ulicy Ostatniej, gdzie należało postawić dwa wysokie budynki wielorodzinne, nie wzbudzało emocji. Jawiło się jako nieuporządkowany miejski krajobraz. Działkę, o nieregularnym kształcie, wciśniętą w nie do końca zarysowane drogi, otaczały domy mieszkalne o nader różnym rodowodzie. Pośród samorodnej zieleni pojawiała się chaotyczna peryferyjna zabudowa jednorodzinna. Opodal niskie bloki, ustawione równolegle względem siebie, przypominały czas modernizmu. Do niego próbowały odwołać się tam punktowce mieszkalne zrealizowane pod koniec lat 90.

Wielowątkowy kontekst sprawiał wrażenie miejsca bez wyrazu, które wprost nie inspirowało budowania. Dostrzeżono jednak możliwość przekształceń w myśl wzorców z przeszłości; wątków miasta idealnego oraz jednoznaczności geometrii formy architektonicznej i planu. Funkcjonalnie oznaczać to miało przekształcenie przestrzeni przez uzupełnienie jej kształtów. Ideą projektu stało się stworzenie znaku architektonicznego, który mógłby zespolić rozdrożony obszar. Imaginacja i dobre intencje zdominowały grę toczącą się w terytoriach rzeczywistości i fantazji. Wizję kształtów i zasadę ich komponowania rysowały punkty, linie, płaszczyzny i bryły rozeznane w zadanej przestrzeni, i te odnajdywane w zamglonych wspomnieniach pomieszanych porządków czy stylów. Gino Severini, włoski futurysta, owe formy, za nazewnictwem geometrii, określa „cięciami”. Te formy, rozcinając „kontinuum fizyczne” na nieskończoną ilość elementów, inspirowały korekty w realnej przestrzeni – wspierały „kontinuum intuicyjne”. Wydawało się, że początkiem konkretyzowania i realizowania takiego zadania może być architektura. Dążenie do celowości i poszukiwanie porządku w przekształcanej materii ułatwiły dwie przyjęte osie kompozycyjne. Ich usytuowanie i relacja pomiędzy sobą miały wprost odniesienie do kierunków odczytanych w zastanej przestrzeni. Droga, wprowadzająca w obszar opracowania, zasugerowała linię pionową, a krzyżująca się z nią pozioma, przebiegająca zgodnie z kierunkiem naziemnej sieci wysokiego napięcia, oznaczała nie przekraczalną granicę zabudowy.

Standing in front of the design subject defined with utility, specified with area and space, and also character of localization, architect feels little unsure how to start. Play rules of the shape of the space are indefinite, a priori everything is allowed. Ostatnia St. area in Cracow - the site of the project of two high-rise housing buildings, did not excited any emotions. It was just unregularized city landscape. Housing buildings of strongly different origin enclosed the area of irregular form driven in barely shown streets. Chaotic peripheral single-family housing appears among inborn green. Not far from here, low blocks of flats put parallelly, reminded of times of modernism. Also newer high-rise block of flats constructed in the 90's tried to returned to it.

Such context caused impression of the place without face that did not inspire construction. From patterns of past (threads of city ideally leaned on unambiguity of geometry of architectonic form and plan), possibilities of transformation were sight. Functionally, that meant the transformation of space by implementing its shape. Creation of architectural sign, which could join this area became the idea of the project.

Imagination and good intentions dominated the game of reality and fantasy. Vision of shapes and the principle of their composition were drawn by points, lines, surfaces and solids found in set space. Gino Severini, Italian futurist, called these forms as "cuts". These forms with cutting "physical continuum" for infinite amount of elements inspired corrections in real space - they leaned "intuitive continuum". As seen, that start of substantiation and realization of such task can be architecture.

Two set up composition axis facilitated aspiration for expedience and seeking order in transformed matter. Directions found in existing area were influenced by placing and relation of these axis. The road leading in design area suggested vertical line. Horizontal line crossing with the first one (according to direction of ground high network of tension) indicated construction border. Lines laid on existing plan demanded figures. Predominating circle and extended rectangle were chosen. Added third dimension converted them into clean, archetypal solids.

With references for future habitable utility, abstract composition inspired different forms of two buildings. Architecture was appointed in central place. Two supervising forms standing side by side, referring to existing determinants, led on thought two pylons of the gate which does not demarcates, but integrates surrounded area in set space. Lines and surfaces turned into

Linie ułożone na istniejącym planie domagały się figur. Wybrano dominujące koło i wydłużony prostokąt. Dodany trzeci wymiar zamienił je w archetypowe czyste bryły.

Abstrakcyjna kompozycja inspirowała odmienny kształt dwóch budynków, jednak nie bez odniesień do przyszłej mieszkalnej użyteczności. Architekturze wyznaczono miejsce centralne. Dwie nadrzędne formy, stojące obok siebie, nawiązujące do zastanych wyznaczników, przywodziły na myśl dwa pylony bramy, która nie rozgranicza lecz scala otaczającą ją przestrzeń w obszarze opracowania. Kompozycję dopełniają linie i płaszczyzny zamienione w dojazdy, dojścia, parkingi, zieleńce, sugerujące połączenia konkretne, sentymentalne i romantyczne. Przywoływanie kontekstów, jako przestrzeni możliwych do akceptacji, przyjmowanie wytycznych, które niesie w sobie użyteczność, lokalizacja i otoczenie lub szerzej cała sztuka i cywilizacja wydają się być oczywiste. Wpływają one na ideę projektu architektonicznego, ale nie tylko. Jak gdyby tworzą alibi dla pomysłodawcy, usprawiedliwiają go i zwalniają, w pewnym sensie, z odpowiedzialności (przede wszystkim wobec samego siebie) za scenografię przestrzeni, za nastrój miejsca jakie należało stworzyć w jakimś wyobrażonym świecie.

accesses, parkings, green area suggesting definite, sentimental and romantic connections, fulfill the composition.

Invoking of context as possible to acceptance area, reception of guidelines, which bears in utility, localization and surrounding, or whole art more widely and civilization seem to be obvious. They effect the idea of architectural project (but not only). Somehow they build the alibi for the author, excuse him and dismiss, in a way, from responsibility (first of all for himself) of scenography of the space and the mood of place in certain imagined world.

▼► Bonnie i Clyde, budynki mieszkalne w Krakowie – projekt. Bonnie and Clyde, Residential buildings in Cracow – design. (arch. arch. D. Kozłowski, M. Misiągiewicz, wsp./coop. T. Kozłowski, opr./collab. M. Galas).

